

LIETUVOS AUKŠTOJO MOKSLO INSTITUCIJŲ LEIDŽIAMŲ MOKSLINIŲ PERIODINIŲ LEIDINIŲ KOKYBĖS PROBLEMAS

Milda Šakytė | Vilniaus universiteto Knygotyros
ir dokumentotyros institutas
Universiteto g. 3, LT-01513 Vilnius, Lietuva
El. paštas: mildasakyte@gmail.com

Straipsnyje, remiantis Lietuvos mokslinių periodinių leidinių internetinėmis svetainėmis, „Web of Science“ ir „Scopus“ duomenų bazių pateikiamais duomenimis, interviu su Lietuvos mokslinių periodinių leidinių vyr. redaktorais, nagrinėjami Lietuvos aukštojo mokslo institucijų leidžiami moksliniai periodiniai leidiniai. Iš viso tirtas 141 mokslinis periodinis leidinys. 2014 m. duomenimis, penktadalis leidinių įvertinti formaliai – indeksuojami „Web of Science“ ir „Scopus“ duomenų bazėse. Tokį rezultatą lemia Lietuvos ir užsienio mokslo publikacijų vertinimo politika, skirtingos socialinių, humanitarinių ir tikslųjų mokslų kryptių formalaus įvertinimo galimybės, skirtingi mokslinių periodinių leidinių leidybos tikslai. Didžioji dalis tirtų leidinių, siekiant didinti matomumą, pateikiami atvirosios prieigos būdu ir referuojami turinio pateikimo duomenų bazėse.

2015 m. autorės vykdytas tyrimas (interviu su mokslinių periodinių leidinių redaktorais) parodė, kad didelę įtaką mokslinio periodinio leidinio formaliui įvertinimui turi leidinį leidžianti leidykla. Pakankamas žmogiškųjų išteklių kiekis, techniniai sprendimai, leidinio viešinimas turi įtakos leidinio kokybei. Paaiškėjo, kad Lietuvoje vis dar nepriimtinas požiūris į mokslinių periodinių leidinių leidybą kaip į komercinę veiklą. Tačiau rezultatai rodo, kad komerciniai veiklai būdingi vadybiniai sprendimai didina leidinio formalaus įvertinimo galimybes.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: *moksliniai periodiniai leidiniai, mokslo žurnalai, akademinė leidyba, mokslo vertinimas.*

ĮVADAS

Šiuo metu Lietuvoje vyksta intensyvios diskusijos mokslo vertinimo klausimais. Pripažįstama, kad, norint sėkmingai vykdyti mokslo institucijos veiklą, svarbu užtikrinti ir gerinti institucijos mokslo kokybę. Mokslinių periodinių

leidinių leidyba yra vienas iš veiksnių, galinčių užtikrinti aukštus mokslo institucijos mokslo rodiklius. Remiantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos patvirtinta mokslo ir studijų institucijų mokslo darbų vertinimo metodika, vienas iš pagrindinių formaliųjų kriterijų vertinant mokslininkų darbą yra publikacijos moksliniuose periodiniuose leidiniuose. Tam, kad mokslininkų sukurtos žinios būtų pripažintos, jas būtina publikuoti mokslinės institucijos nustatytais leidinių formomis ar nurodytuose moksliniuose periodiniuose leidiniuose. Kaip teigia B. Ortelbach, *publikacija moksliniame periodiniame leidinyje šiuo metu yra esminis mokslo komunikacijos proceso elementas*¹. Siekdamas atspindėti naujausias mokslinių periodinių leidinių leidybos, platinimo, viešinimo tendencijas Lietuvos akademinės leidyklos inicijuoja pokyčius ir stengiasi prisitaikyti prie dabartinės mokslo vertinimo politikos.

Lietuvos mokslo publikacijų kontekste trūksta teorinių darbų ir tyrimų apie mokslinių periodinių leidinių leidybą kaip atskirą leidybinės veiklos sritį. Mokslinius periodinius leidinius mokslinės komunikacijos aspektu yra nagrinėjusi Zenona Atkočiūnienė², jų struktūrą ir funkcijas – Elena Macevičiūtė³, Vilniaus Gedimino technikos universiteto 1995–2010 m. mokslo žurnalų raidos analizę yra atlikusi Aurelija Striogienė⁴. Saulius Maskeliūnas analizavo Lietuvos mokslo ir studijų institucijų fizikinių, biomedicinos ir technologijos mokslinės produkcijos vertinimo metodikų kaitą⁵, Giedrė Valančiūtė ir Greta Visockaitė⁶ – Lietuvos mokslo žurnaluose autoriams keliamus reikalavimus.

Šio straipsnio tikslas – nustatyti Lietuvos aukštojo mokslo institucijų leidžiamų mokslinių periodinių leidinių kokybę, apibrėžiamas formaliais mokslinių periodinių leidinių vertinimo kriterijais, problemas. Tikslu siekiama įgyvendinant du uždavinius: išanalizuoti Lietuvos aukštojo mokslo institucijose leidžiamus mokslinius periodinius leidinius ir ištirti jų kokybę lemiančius veiksniai.

Elena Macevičiūtė pateikia tokį mokslinio periodinio leidinio apibrėžimą: *mokslinis periodinis leidinys yra mokslo darbų rinkinys, vienijantis tos pačios mokslinės tematikos publikacijas ir yra leidžiamas reguliariais laiko tarpais*⁷. Dėl skaitmeninio turinio įsigalėjimo pastaruosius dešimtmečius dominavęs akademinės leidybos modelis – spausdintinių akademinų leidinių pardavimas, mažmeninė prekyba, gaunant nedidelę finansinę paramą iš institucijų, tapo neveiksmingas⁸. Tačiau mokslinių periodinių leidinių leidėjai prisitaikė prie kintančios situacijos, sukūrė patvarų verslo modelį – mokslinių periodinių leidinių prenumeratos pardavimą mokslo institucijoms. Siekdami išlikti rinkoje ir prisitaikyti prie kintančių internetinių technologijų, leidėjai išplėtė savo veiklos ir kompetencijų sritį visuose leidybinės veikos etapuose (ikileidybinis, leidybinis, poleidybinis), kad atspindėtų naujausias internetinių technologijų ir mokslinės komunikacijos tendencijas.

Lietuvoje šiuo metu nėra tikslaus mokslinių periodinių leidinių sąrašo. Vieną tokių sąrašą pateikia Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka⁹. 2015 metų duomenimis, į jį įtraukti 277 šiuo metu leidžiami moksliniai periodiniai leidiniai. Šis sąrašas yra rekomendacinio pobūdžio ir pildomas savanoriškai leidėjų pateikiamais duomenimis ir bibliotekos darbuotojų iniciatyva. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ne visi leidėjai pateikia ar atnaujina duomenis, tad sąrašė yra daug netikslumų. Atliekant tyrimą pastebėta, kad Lietuvos mokslinių periodinių leidinių leidybinė situacija keičiasi dažnai: kinta leidybinis statusas, periodiškumas, leidinį leidžianti leidykla (leidyklos), bendradarbiavimas su duomenų bazėmis.

Net 43 proc. Lietuvos mokslininkų neskelbia straipsnių užsienio moksliniuose periodiniuose leidiniuose¹⁰, vadinasi, nemaža dalis mokslininkų renkasi nacionalinius mokslinius periodinius leidinius. Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro duomenimis (toliau – MOSTA), nacionaliniuose moksliniuose periodiniuose leidiniuose dėl mokslų specifikos dažniausiai publikuoja straipsnius humanitarinių ir socialinių mokslų atstovai, o tikslųjų, gamtos, medicinos mokslų atstovai – mažai¹¹, nors kai kurie tikslųjų, gamtos, medicinos mokslų moksliniai periodiniai

1 ORTELBACH, Bjorn et. al. Journal Prices Revisited: A Regression Analysis of Prices in the Scholarly Journal Market. *Serials Review*, 2008, vol. 34, no. 3, p. 190. Prieiga per internetą: <doi:10.1016/j.serrev.2008.06.010>.

2 ATKOČIŪNIENĖ, Zenona. Mokslo komunikacija: Lietuvos mokslo žurnalai mokslo komunikacijos kaitos požiūriu. *Informacijos mokslai*, 2009, t. 49, p. 70–83; ATKOČIŪNIENĖ, Zenona. Mokslo komunikacija: Lietuvos valstybės remiamų mokslinių žurnalų redaktorių požiūris. *Mokslotyrybiniai tyrimai informacijos ir žinių kontekste* [CD-ROM]. Vilnius, 2009, [9 p.].

3 MACEVIČIŪTĖ, Elena. Šiuolaikiniai mokslo serialiniai leidiniai: struktūra ir funkcijos. *Knygotyra*, 2000, t. 36, p. 212–219.

4 STRIOGIENĖ, Aurelija. Vilniaus Gedimino technikos universiteto mokslo žurnalai 1995–2010 m. Iš *Mokslo ir technikos raida*, 2011, t. 3, nr. 2, p. 179–190.

5 MASKELIŪNAS, Saulius. Lietuvos mokslo produkcijos vertinimo įtaka Lietuvos mokslo žurnalų leidybai. Iš *Mokslo ir technikos raida*, 2011, t. 3, nr. 2, p. 129–138.

6 VALANČIŪTĖ, Giedrė; VISOCKAITĖ, Greta.

Autoriams keliamų reikalavimų Lietuvos mokslo žurnaluose turinio analizė. Iš *Ekonomikos ir vadybos aktualijos*, 2011, p. 815–821.

7 MACEVIČIŪTĖ, Elena. Šiuolaikiniai mokslo serialiniai leidiniai, p. 212.

8 BROWN, Laura et. al. *University Publishing in a Digital Age*: Ithaka report [interaktyvus], 2007 [žiūrėta 2015 m. rugėjo 25 d.], p. 4. Prieiga per internetą: <doi: 10.18665/sr.22345>.

9 Mokslo žurnalai. Iš *Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka*. 2015 [žiūrėta 2015 m. gegužės 15 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.mab.lt/lt/istekliai-internete/mokslo-zurnalai>.

10 SANDSTROM, Ulf. National Science Journals: Jumpstarters or Dead-end Street [interaktyvus]. Pranešimas konferencijai *Nacionaliniai mokslo žurnalai: kiekybė ir kokybė*. 2015 [žiūrėta 2015 m. sausio 17 d.]. Prieiga per internetą: <http://serials.lt/wp-content/uploads/2015/03/Ulf_Sandstrom_National_Science_Journals_Vilnius_20150318.pdf>.

11 MACEVIČIŪTĖ, Kristina. MOSTA: Nacionaliniai mokslų žurnalai Lietuvos universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinės veiklos palyginamojo tyrimo kontekste [interaktyvus]. Pranešimas konferencijai *Nacionaliniai mokslo*

leidiniai, leidžiami Lietuvoje, yra sulaukę aukšto vertinimo. Tokį apsisprendimą lemia tai, kad už publikacijas nacionaliniuose žurnaluose, nors ir turinčiuose žurnalų svarbos koeficientą, atestacijos metu suteikiama mažiau balų.

Kaip pagrindines Lietuvos mokslinių periodinių leidinių stiprybes Dainius Pauža ir Rūta Petrauskaitė¹² bei MOSTA ekspertai¹³ išskiria publikavimosi greitį, mokslinės informacijos pasikeitimo, tyrimų savo tematika viešinimo ir propagavimo, pirmųjų tyrimų duomenų viešinimo galimybes. Savęs citavimas ir kryžminis citavimas išskiriamas kaip viena didžiausių Lietuvos mokslinių periodinių leidinių problemų. Moksliniai periodiniai leidiniai, kuriuose yra aukštas savęs citavimo ir kryžminių citavimų rodiklis, *Web of Science* duomenų bazėje nebeindeksuojami vienerius metus, vertinant tai kaip rimtą akademinį pažeidimą. Kaip problemos įvardijamos ir neskaidrus redaktorių ir redakcinių kolegijų darbas, publikacijų vertinimo ir atrankos kriterijai, finansavimo trūkumas bei perteklinis leidinių skaičius. Tokias problemas galėjo lemti mokslininkų darbo vertinimo kriterijai. Kiekybinis publikacijų vertinimas turi įtakos publikacijų kokybei ir neskaidriems straipsnių atrankos ir publikavimo moksliniuose periodiniuose leidiniuose kriterijams dėl tyrėjų siekio užsitikrinti darbo vietą ir finansinį atlygį.

MOKSLINIŲ PERIODINIŲ LEIDINIŲ ANALIZĖ

Straipsnio autorei peržiūrėjus visas aukštojo mokslo institucijų interneto svetaines paaiškėjo, kad iš viso 2015 m. Lietuvos aukštojo mokslo institucijos leidžia 141 mokslinį periodinį leidinį. Leidinių taip pat ieškota internetinėse paieškos sistemose, tarptautiniuose internetiniuose mokslinių periodinių leidinių registruose ir kataloguose. Paieškos metu buvo tikslinti leidinių ISSN kodai, leidėjai, indeksavimas duomenų bazėse, prenumeratos ir prieigos galimybės, indeksavimas ir referavimas duomenų bazėse. Trūkstant informacijos internete, buvo kreiptasi į aukštojo mokslo institucijų leidybos direkcijas. Baigus paiešką nustatyta, kad 63 proc. mokslinių periodinių leidinių yra socialinių mokslų krypties. Tačiau ne visos apklaustų aukštojo mokslų institucijų leidyklos galėjo pasakyti tikslų leidinių skaičių, nes ne visi institucijos periodiniai leidiniai yra leidžiami tų institucijų leidyklų.

Pastebėta, kad informacija apie įvairių sričių mokslinius periodinius leidinius dažnai pateikiama chaotiškai. Trūksta informacijos, skirtos autoriams, informacijos apie leidinį, vėluoja publikacijų pateikimas internete.

Mokslinių periodinių leidinių leidybos pasiskirstymas pagal aukštojo mokslo institucijas pateikiamas pirmoje lentelėje. Kaip matyti, daugiausia tokių leidinių leidžia Vytauto Didžiojo universitetas (23 pavad.), mažiausiai – ISM Vadybos ir

Aukštojo mokslo institucija	Leidinių skaičius pavadinimais
Aleksandro Stulginskio universitetas	10
Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija	3
ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas	1
Kauno technologijos universitetas	13
Klaipėdos universitetas	11
Lietuvos edukologijos universitetas	6
Lietuvos kūno kultūros akademija	3
Lietuvos muzikos ir teatro akademija	2
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas	3
Mykolo Romerio universitetas	9
Šiaulių universitetas	13
Vilniaus dailės akademija	1
Vilniaus Gedimino technikos universitetas	20
Vilniaus universitetas	21
Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykla	1
Vytauto Didžiojo universitetas	23

ekonomikos universitetas, Vilniaus dailės akademija, Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokykla (po vieną).

Toliau leidiniai bus analizuojami pagal mokslinių periodinių leidinių vertinimo kriterijus: formatą, prieigą, indeksavimą duomenų bazėse.

Vienas iš mokslo periodinių leidinių vertinimo kriterijų yra leidinio pateikimas skaitmeniniu formatu. Šiuo metu pasaulyje vyrauja trys pagrindiniai elektroninių leidinių formatai – epub. (angl. *electronic publication*), MOBI (angl. *mobipocket*), pdf. (angl. *Portable Document Format*). Lietuvoje epub. ir MOBI formatais aukštojo mokslo institucijų moksliniai periodiniai leidiniai neleidžiami. Daugiausia skaitmeninių mokslinių periodinių leidinių leidžiama pdf. formatu. Galima daryti prielaidą, kad leidėjai epub. ir MOBI formatų vengia dėl didelių leidybos išlaidų.

žurnalai: kiekybė ir kokybė. 2015 [žiūrėta 2015 m. kovo 7 d.]. Prieiga per internetą: <http://serials.lt/wp-content/uploads/2015/03/Maseviciute_MOSTA_Vilnius20150318.pdf>.

12 PAUŽA, Dainius; PETRAUSKAITĖ, Rūta. Lietuvos mokslo žurnalai: kiekybė ir kokybė [interaktyvus]. Pranešimas konferencijai *Nacio-*

naliniai mokslo žurnalai: kiekybė ir kokybė. 2015 [žiūrėta 2015 m. spalio 7 d.]. Prieiga per internetą: <http://serials.lt/wpcontent/uploads/2015/03/Pauza_Petrauskaite_Lietuvos_mokslo_zurnalai_Vilnius20150318.pdf>.

13 MASEVIČIŪTĖ, Kristina. MOSTA: Nacionaliniai mokslų žurnalai...

Iš 141 Lietuvos aukštojo mokslo institucijų leidžiamo mokslinio periodinio leidinio 122 leidiniai pateikiami atvirosios prieigos būdu. Tačiau ne visas publikacijas galima rasti internete. Tai lemia prastos leidinių interneto svetainės, lėtai atnaujinama informacija *Elaba* ir kitose atvirosios prieigos sistemose. Penkiolika leidinių vartotojams prieinama tik prenumeratos būdu. Šie leidiniai leidžiami kartu su komercinėmis leidyklomis. Tris leidinius galima įsigyti knygynuose arba leidžiančiose institucijose, vieną leidinį galima užsiprenumeruoti arba įsigyti internetu.

Mokslinio periodinio leidinio indeksavimas *Web of Science* ir *Scopus* duomenų bazėse yra formalus leidinio kokybės kriterijus. *Scopus* duomenų bazės 2014 m. pateiktais duomenimis, 40 Lietuvoje leidžiamų mokslinių periodinių leidinių yra įtraukti į *SCImago* žurnalų ir šalių reitingą. Trys leidiniai priklauso Q1 kategorijai; 30 mokslinių periodinių leidinių yra leidžiami Lietuvos aukštojo mokslo institucijų. Aukščiausiai vertinamas Vilniaus Gedimino technikos universiteto leidžiamas leidinys *Technological and Economic Development of Economy*.

Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintoje mokslo darbų vertinimo metodikoje naudojamas duomenų bazės *Web of Science* pateikiamas žurnalų svarbos koeficientus. Remiantis *Web of Science* duomenų bazės 2014 m. duomenimis¹⁴, 28 Lietuvos moksliniai periodiniai leidiniai yra įtraukti į šią duomenų bazę; 15 mokslinių periodinių leidinių leidžiami Lietuvos aukštojo mokslo institucijose. Aukščiausią svarbos koeficientą turi tas pats mokslinis periodinis leidinys *Technological and Economic Development of Economy*.

Daugiausia mokslinių periodinių leidinių, įtrauktų į minėtas duomenų bazes, atstovauja technologijų, medicinos, biomedicinos, žemės ūkio mokslų kryptims. Apie penktadalis indeksuojamų leidinių priklauso socialinių mokslų kryptims.

Daugelis Lietuvoje leidžiamų mokslinių periodinių leidinių yra indeksuojami ir kitose duomenų bazėse. Lietuvos leidėjai dažnai renkasi *CEEOL* (angl. *Central and Eastern European Online Library*) duomenų bazę. Į šią duomenų bazę įtraukti 49 Lietuvos aukštojo mokslo institucijų leidėjų leidžiami moksliniai periodiniai leidiniai. Kita populiari duomenų bazė yra *EBSCO* sistema. Joje indeksuojami 65 Lietuvoje leidžiami moksliniai periodiniai leidiniai.

MOKSLINIŲ PERIODINIŲ LEIDINIŲ KOKYBĘ LEMIANTYS VEIKSNIAI

Lietuvos aukštojo mokslo institucijų leidžiamų mokslinių periodinių leidinių kokybės veiksniams tirti pasirinktas kokybinis giluminio interviu metodas. Kokybinis tyrimas pasirinktas dėl jo galimybės nagrinėti Lietuvos aukštojo mokslo institucijų leidžiamų mokslinių periodinių leidinių leidybą platesniu as-

pektu bei praplėsti šios veiklos supratimo ribas, pamatyti vyriausiųjų redaktorių požiūrį į šią veiklą, jos motyvus, priežastis, savo veiklos vertinimą ir aplinkos įtaką. Visi interviu būdu gauti duomenys buvo analizuojami apibendrinamuoju indukcinio analizės metodu. Interviu vyko 2015 m. lapkričio mėnesį.

Šiam tyrimui buvo atrinkta 11 respondentų – Lietuvos aukštojo mokslo institucijų mokslinių periodinių leidinių vyriausiųjų redaktorių, atstovaujančių skirtingoms mokslų kryptims. Jie buvo atrinkti remiantis trimis nustatytais kriterijais: atstovaujantys humanitarinių, socialinių ir tikslųjų mokslų kryptims; atstovaujantys moksliniams periodiniams leidiniams, įtrauktiems į *Web of Science* ir (ar) *Scopus* duomenų bazes; atstovaujantys moksliniams periodiniams leidiniams, neįtrauktiems į *Web of Science* ir (ar) *Scopus* duomenų bazes. Imtis sudaryta atsižvelgiant į mokslo krypties leidžiamų mokslinių periodinių leidinių skaičių (žr. 2 lentelę).

2 LENTELĖ. Kokybinio tyrimo imties struktūra

Mokslinio periodinio leidinio kryptis	Indeksavimas <i>Web of Science</i> ir <i>Scopus</i> duomenų bazėse	Respondento numeris
Humanitarinių mokslų kryptis	–	I
Humanitarinių mokslų kryptis	–	II
Humanitarinių mokslų kryptis	–	III
Socialinių mokslų kryptis	–	IV
Socialinių mokslų kryptis	–	V
Socialinių mokslų kryptis	–	VI
Socialinių mokslų kryptis	Scopus	VII
Socialinių mokslų kryptis	Scopus; <i>Web of Science</i>	VIII
Tikslųjų mokslų kryptis	–	IX
Tikslųjų mokslų kryptis	Scopus; <i>Web of Science</i>	X
Tikslųjų mokslų kryptis	Scopus; <i>Web of Science</i>	XI

Siekiant atskleisti veiksnius, lemiančius mokslinių periodinių leidinių kokybę Lietuvos aukštojo mokslo institucijose, giluminio interviu metu sukaupti tyrimo duomenys kodavimo būdu buvo suskirstyti į tris grupes:

- 1) duomenys apie ikileidybinės parengties etapą (tarptautinė redaktorių kolegija, turinio kokybė, autorių pritraukimas, recenzavimo procesas, kalba);
- 2) duomenys apie leidybinės parengties etapą (leidinio finansavimas, leidinio leidyba);

14 *Web of Science* [interaktyvus]. 2015 [žiūrėta 2015 m. sausio 9 d.]. Prieiga per internetą: <<http://wokinfo.com/citationconnection/>>.

3) duomenys apie poleidybinės parengties etapą (leidinio formatas, prieiga, įtraukimas į duomenų bazes, rinkodara).

Atsakymai apie ikileidybinės parengties etapą atskleidė, kad visi apklaustieji stengiasi pritraukti redaktorių kolegijos narių bei patarėjų iš kitų užsienio šalių. Visų aptariamų leidinių redaktorių kolegijos yra tarptautinės. Tačiau minėtina tai, kad ne visi užsienio redaktoriai atsakingai atlieka savo pareigas. Leidiniai, kurie įtraukti į kitas žinomas duomenų bazes, lengviau subūrė tarptautinę redaktorių kolegiją dėl išaugusio leidinių matomumo. Respondento XI numeriu pažymėtas leidinys leidžiamas trijų Baltijos valstybių. Kiekvienoje šalyje reziduoja redaktorius, atsakingas už skirtingą leidinio mokslinio intereso sritį ir, pasak respondento, taip efektyviai pasidalijamas darbo krūvis, atliekama kokybiška straipsnių ekspertizė.

Kalbant apie turinio kokybę, rezultatai parodė, kad leidiniai, kurie nėra indeksuojami *Scopus* ir (ar) *Web of Science* duomenų bazėse, susiduria su kokybiško turinio trūkumu. Leidiniai, kurie indeksuojami *Scopus* ir (ar) *Web of Science* duomenų bazėse, susiduria su kita problema – straipsnių pertekliumi. VIII mokslinis periodinis leidinys, siekdamas filtruoti netinkamą turinį, įvedė straipsnio pateikimo mokesį, taip išvengdamas žemo lygio straipsnių teikimo.

Subkategorijos *Autorių pritraukimas* teiginiai buvo numatyti iš anksto, remiantis dabartine mokslo vertinimo politika. Moksliniai periodiniai leidiniai, kurie nėra indeksuojami *Scopus* ir *Web of Science* duomenų bazėse, susiduria su rašančių autorių stygiu. Paašškėjo, kad viena efektyvių strategijų pritraukti straipsnių autorius yra konferencijų organizavimas. Nemaža dalis leidinių susiduria su dideliu autorių iš Rytų šalių srautu, tačiau nelinksta publikuoti jų straipsnių dėl žemos kokybės.

Aptariant recenzavimo procesą paašškėjo, kad visi apklaustieji susidūrė su recenzentų pritraukimo problema, nes recenzavimas yra nemokamas darbas. Pažymėtina, kad dėl šios priežasties kai kurie recenzentai į savo darbą žiūri atmetinai ir dėl to kenčia straipsnio ir viso leidinio kokybė. Be to, ne visi autoriai suvokia recenzavimo proceso reikšmę ir priima tai kaip asmeninę kritiką.

Visų apklaustųjų respondentų leidiniai leidžiami arba anglų, arba lietuvių ir anglų kalbomis. V leidinys leidžiamas anglų kalba dėl institucijos vidinės politikos reikalavimų. Sprendžiant iš respondentų atsakymų, didžioji dalis socialinių ir humanitarinių mokslų periodinių leidinių redaktorių susiduria su dilema dėl lietuviškos mokslo terminijos plėtojimo. Manoma, kad, nustojus leisti leidinius nacionaline kalba, nebesivystys nacionalinė mokslo kalba, tačiau taip atsisakoma tarptautinės ekspertizės. Visi tikslųjų mokslų krypties mokslinių periodinių leidinių redaktoriai pabrėžė anglų kalbos svarbą mokslo vystymuisi. Tai galima pagrįsti sena tikslųjų mokslų tradicija straipsnius skelbti keliems ir daugiau bendraautorių ir

mokslinių periodinių leidinių vertinimo duomenų bazių reikalavimais. VIII mokslinis periodinis leidinys yra socialinių mokslų krypties ir yra indeksuojamas *Web of Science* ir *Scopus* duomenų bazėse, jame publikuojami straipsniai tik anglų kalba. VII mokslinis periodinis leidinys yra socialinių mokslų krypties ir indeksuojamas *Scopus* duomenų bazėje, jis skelbia straipsnius tik lietuvių kalba, tačiau pripažįsta, kas aukštesnio įvertinimo sulauktų, jei rinktųsi anglų kalbą.

Kalbėdami apie leidybinės parengties etapą (leidinio finansavimas, leidinio leidyba), visi respondentai gaunamą finansavimą leidinio leidybai įvardijo kaip pakankamą. Šeši moksliniai periodiniai leidiniai gavo finansavimą iš projekto *Periodinių mokslų leidinių leidybos finansavimas iš ES struktūrinių fondų lėšų*. Respondentai šį projektą įvardijo kaip didelę pagalbą leidinio leidybai. VII respondentas informavo, jog buvo atsisakyta paramos dėl sudėtingo projekto išlaidų tvarkymo. Respondentai, kurių leidinius finansuoja jų institucijos, teigia nesusiduriantys su leidinio leidybos lėšų trūkumu. Pažymėtina tai, kad ne visos institucijos noriai finansuoja leidžiamą leidinį – skiriamos minimalios lėšos. Du mokslinius periodinius leidinius finansuoja rėmėjai. Apklaustųjų teigimu, ieškant rėmėjų nebuvo susidurta su sunkumais, tačiau pabrėžta, kad toks finansavimo būdas reikalauja daug laiko sąnaudų. Šiuo metu dėmesys telkiamas į mokslo ir verslo įstaigų bendradarbiavimą, mokslo bendruomenė yra skatinama pritraukti lėšų aukštojo mokslo institucijos veiklai iš įvairių šaltinių.

Didžioji dalis respondentų ne su leidyba susijusioms sritims finansavimą įvertino neigiamai. Daugelis apklaustųjų minėjo, kad mokslininkai ir vyriausieji redaktoriai susiduria su dideliu darbo krūviu, tad neturi laiko rūpintis daugeliu su mokslinio periodinio leidinio leidyba susijusių aspektų. Papildomos lėšos reikalingos mokėti padėjėjams, įvairių sričių konsultantams, diegti įvairias technologijas, tokias kaip redagavimo sistemos, *CrossCheck* plagiato patikros sistema, DOI numerių straipsnių suteikimas, internetinės svetainės kūrimas ir palaikymas. IX leidinio vyriausiasis redaktorius akcentavo ir kitą problemą – finansavimo trūkumą tyrimams atlikti ir nuolatinius autorių teisių pažeidimus.

Kalbėdamas apie leidybą tyrėjas Hojjat Adeli¹⁵ teigia, kad leidėjas neturi tiesioginės įtakos mokslinio periodinio leidinio turiniui, tačiau netiesiogiai turi didelės įtakos leidinio publikacijų kokybei. Geras leidėjas, taikydamas tinkamas verslo strategijas, turi didelę įtaką mokslinio periodinio leidinio kokybei. Pažymėtina tai, kad visi respondentai teigiamai įvertino tradicines leidyklos paslaugas, tokias kaip redagavimas, vertimas, kalbos korektūros, maketavimas, parengimas spaudai, spausdinimas. Tačiau net septyni respondentai neigiamai įvertino technologinę

15 ADELI, Hojjat. Measuring Research Journals. *Computer-Aided Civil and Infrastructure Engineer-*

ing, 2007, vol. 2, no. 1, p. 2. Prieiga per internetą: <doi: 10.1111/j.1467-8667.2007.00464.x>.

bazę ir (ar) sklaidos priemonės. Kaip pagrindinis trūkumas pabrėžiamos nesutvarkytos leidinių internetinės svetainės – nesutvarkytos ar nesukurtos versijos anglų kalba, nepakankamas kiekis informacijos, reikalingos autoriams ir recenzentams, pavėluotas informacijos atnaujinimas, pasenęs dizainas, ribotos galimybės autoriams redaguoti turinį. Kita įvardyta problema yra techninės bazės trūkumas. Vyriausieji redaktoriai pageidautų specialių elektroninės leidybos sistemų, kurios palengvintų autorių, recenzentų ir redaktorių darbą, pagreintų leidinio išleidimą, leidybos skaidrumą. Taip pat pageidaujama galimybė suteikti straipsniams DOI numerius. Vyriausieji redaktoriai norėtų, kad leidėjai rūpintųsi bibliotekų aprūpinimu spausdintiniais leidiniais, mokslinių periodinių leidinių siuntimu į duomenų bazines, reikiamų kontaktų su duomenų bazių atstovais užmezgimu ir palaikymu. Leidinių, kurie, remiantis formaliais kriterijais, vertinami žemiau, vyriausieji redaktoriai atsakingi už visus leidybos etapus, išskyrus pačią leidybą.

VIII ir X leidiniai yra leidžiami kartu su institucijos ir tarptautine komercine leidykla. Redaktoriai pabrėžia leidyklos svarbą leidinio kokybei. Jie teigia, kad leidinių pradėjus leisti komercinei leidyklai padidėjo tarptautinis susidomėjimas tuo leidiniu. Manoma, kad tai lėmė leidyklos vardo prestižas, taikoma vadyba, techniniai sprendimai, darbuotojų profesinės žinios bei verslo strategija. XI leidinio vyriausiasis redaktorius nepasitiki komercinių leidėjų vadybiniais sprendimais ir mano, kad uždarius atvirąją prieigą kristų mokslinio periodinio leidinio cituojamumo indeksas.

Išnagrinėjus duomenis apie poleidybinės parengties etapą (leidinio formatas, prieiga, įtraukimas į duomenų bazines, rinkodara), paaiškėjo, kad dešimties analizuojamų mokslinių periodinių leidinių pagrindinė leidinio forma yra skaitmeninė. Vienas leidinys (III) leidžiamas tik spausdintine forma, tačiau tai naujas leidinys ir artimiausiu metu bus išleista ir skaitmeninė jo versija. Spausdintiniai aptariamų leidinių variantai palikti mokslinio periodinio leidinio ar institucijos reprezentacijai. Taip pat spausdintinių variantų pageidauja bibliotekų skaitytojai. Kadangi minėtieji leidiniai pateikiami ir skaitmenine forma, galima informuoti bibliotekų skaitytojus apie galimybę skaityti leidinių internete.

Leidinio prieigos galimybės buvo aptariamoms dėl leidinio prieigos įtakos jo vertinimui. Gauti atsakymai iliustruoja, kad aštuoni leidiniai yra prieinami atvirosios prieigos būdu. Visi apklaustieji, kurių leidiniai publikuojami atvirosios prieigos būdu, buvo vienodos nuomonės, kad toks prieigos būdas labai padidina leidinio matomumą. Kaip teigia apklaustieji, atvėrus prieigą padidėjo autorių ir recenzentų susidomėjimas leidiniu, pakilo cituojamumo rodikliai. Patikrinus, kaip šių leidinių turinį indeksuoja populiariausia informacijos paieškos sistema *Google*, paaiškėjo, kad visi leidiniai yra indeksuojami ir laiku pateikiama informacija. Du leidiniai

(VIII, X) yra prieinami tik prenumeratos būdu. Kaip teigia jų redaktoriai, tai nesukelia sunkumų pritraukti autorių. Kaip veiksnį jie taip pat išskyrė aukštą leidinio vertinimą ir leidyklos prestižą. Pasak apklaustųjų, mokslininkai linkę įsigyti leidinius, leidžiamus akademiname pasaulyje aukštai vertinamų leidyklų. Johnas B. Thomsonas yra akcentavęs akademinės leidyklos vardą kaip simbolinį kapitalą, turintį didelę pridėtinę vertę¹⁶. Tyrimas parodė, kad atvirosi prieiga yra efektyvus būdas padidinti leidinio žinomumą, tačiau, jei leidinys aukštai vertinamas, prieigos būdas nebeturi įtakos.

Maža dalis mokslinių periodinių leidinių publikuoja tyrimo sričiai reikšmingus rezultatus (Brandforto teisė)¹⁷, todėl siekiant atrinkti tik kokybiškiausius leidinius kuriamos specialios duomenų bazės leidiniams įvertinti. I, II, V, IX respondentų atsakymuose per visą interviu buvo matyti žinių, reikalingų patekti į leidinių vertinimo duomenų bazes, trūkumas. Pagrindinė problema, minima respondentų atsakymuose, yra reikalavimas išlaikyti leidinio periodiškumą.

Interviu metu kalbant apie duomenų bazes išryškėjo labai svarbus, tačiau mokslinėje literatūroje beveik neanalizuojamas mokslinio periodinio leidinio vadybos aspektas. VIII mokslinio periodinio leidinio vyriausiasis redaktorius pabrėžė žmonių įtaką leidinio vertei, t. y. reikiamų ryšių užmezgimą, ir teigė, kad tai pagrindinis kriterijus siekiant leisti labai vertinamą mokslinį periodinį leidinį. Šis respondentas mano, kad, norint patekti į mokslinių periodinių leidinių vertinimo duomenų bazes, svarbu ne tik formalūs reikalavimai, bet ir strateginis mąstymas. IV mokslinio periodinio leidinio redaktorius taip pat akcentuoja vadybinį aspektą ir reikalingą šioje srityje dirbančių žmonių pagalbą. VII respondentas gerai žino formaliuosius reikalavimus, keliamus moksliniams periodiniams leidiniams, ir mano, kad nuoseklus jų laikymasis lėmė patekimą į *Scopus* duomenų bazę. IX leidinio vyriausiasis redaktorius palietė dar vieną aspektą – komercinius sandorius. XI respondentas mano, kad patekimą į *Scopus* ir *Web of Science* duomenų bazes lėmė formaliųjų kriterijų atitikimas ir bendradarbiavimas su kitomis šalimis, taip užtikrinant leidinio kokybę ir citavimų skaičių. X respondentas pasižymėjo puikiais vadybos ir strateginio mąstymo gebėjimais. Šio interviu metu išryškėjo vyriausiojo redaktoriaus gebėjimo užmegzti reikiamus ryšius svarba vadovaujant leidiniui. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad vyriausiojo redaktoriaus vadybiniai gebėjimai yra labai svarbus niuansas, lemiantis leidinio kokybę. Gebėjimas sukurti mokslinio

16 THOMPSON, John B. *Books in the Digital Age: the Transformation of Academic and Higher Education Publishing in Britain and the United States*. Cambridge; Malden, 2005, p. 85.

17 NASH-STEWART, Charlotte E., et al. Does

Bradford's Law of Scattering predict the Size of the Literature in Cochrane Reviews? *Journal of the Medical Library Association*, 2012, vol. 100, no. 2, p. 135.

periodinio leidinio vadybos strategiją, suburti komandą, rasti reikiamus žmones ir užmegzti reikiamus ryšius yra vieni iš pagrindinių veiksnių siekiant konkuruoti mokslinių periodinių leidinių leidybos rinkoje.

Kaip teigia Sally Morris¹⁸, tinkama mokslinio periodinio leidinio rinkodara pritraukia daugiau straipsnių autorių, dėl to didėja leidinio panauda, cituojamumas, prenumeratorių ir (ar) peržiūrų skaičius atvirosios prieigos svetainėje ir taip gaunama daugiau lėšų leidinio leidybai. Respondentų buvo klausiama, kaip jie vertina tokias rinkodaros priemones kaip vertimas į anglų kalbą ir (ar) anglų kalbos korektūra, konferencijų, renginių organizavimas, socialinių medijų naudojimas reklamai, interneto svetainių kūrimas ir reklama paieškos sistemose. Respondentai teigiamai įvertino vertimo į anglų kalbą ir (ar) teksto anglų kalba korektūros paslaugas. VIII ir X leidinio vyriausieji redaktoriai teigė, kad leidinius leidžiančios leidyklos rūpinasi rinkodaros priemonėmis, ir jų darbą vertino teigiamai. VII ir IV respondentai papildomas rinkodaros priemones vertina palankiai, tačiau mano, kad tuo turi rūpintis leidykla.

Išvados

Ištyrus 141 mokslinį periodinį leidinį, leidžiamą Lietuvos aukštojo mokslo institucijų, paaiškėjo, kad, 2014 m. duomenimis, penktadalis leidinių atitinka formalius kokybės kriterijus, apibrėžiamus kaip indeksavimas *Scopus* ir *Web of Science* duomenų bazėse. Tokį rezultatą lemia daug veiksnių: Lietuvos ir užsienio mokslo publikacijų vertinimo politika, skirtingos socialinių, humanitarinių ir tikslųjų mokslų krypčių formalus įvertinimo galimybės, galiausiai skirtingi mokslinių periodinių leidinių leidybos tikslai.

Kiekybinio tyrimo rezultatai atskleidė, kad dauguma mokslinių periodinių leidinių leidėjų renkasi pažangų atvirosios prieigos mokslo komunikacijos modelį – leidiniai skaitytojams yra prieinami laisvai. Taip pat nemažai leidinių referuojami mokslininkų labai vertinamose turinio pateikimo duomenų bazėse. Tokie sprendimai didina leidinių matomumą.

Interviu su mokslinių periodinių leidinių redaktoriais parodė, kad daug įtakos mokslinio periodinio leidinio formaliam įvertinimui turi leidinį leidžianti leidykla. Pakankamas žmogiškųjų išteklių kiekis, techniniai sprendimai, leidinio viešinimas daro įtaką leidinio kokybei. Antra, paaiškėjo, kad Lietuvoje vis dar nepriimtinas požiūris į mokslinių periodinių leidinių leidybą kaip į komercinę veiklą. Tačiau rezultatai rodo, kad komerciniai veiklai būdingi vadybiniai sprendimai didina leidinio formalus įvertinimo galimybes.

Remiantis gautais duomenimis, mokslinių periodinių leidinių leidėjams, siekiantiems formalus įvertinimo, rekomenduojama laikytis visų nustatytų *Web of*

Science ir *Scopus* duomenų bazių taisyklių. Rezultatai rodo, kad sudėtingiausia yra užtikrinti leidinio periodiškumą. Taip pat būtina aiški leidinio orientacija: leidinys, siekiantis įsitvirtinti tarptautinėje akademinėje bendruomenėje, turi būti visiškai orientuotas į tarptautinę rinką. Šiandien nebepakanka tradicinių leidybinių sprendimų, ypač socialinių ir humanitarinių mokslų krypties leidiniams, norintiems įsitvirtinti tarptautinėje erdvėje. Rekomenduojama taikyti naujus vadybinius sprendimus ir strategijas, siekiant sukurti leidinio vertę.

Apibendrinant teigtina, kad dėl nacionalinio ir tarptautinio mokslo vertinimo kriterijų šiuo metu pagrindinė daugumos leidinių siekiamybė yra patekti į *Web of Science* ir *Scopus* duomenų bazes. Dėl šios priežasties leidinių redaktoriai ieško būdų, kaip pagerinti leidinio turinį, padidinti leidinio matomumą. Įvertinus dedamas pastangas ir esamą mokslinių periodinių leidinių skaičių Lietuvoje, galima daryti prielaidą, kad ateityje formaliai įvertintų leidinių daugės.

Literatūra ir šaltiniai

1. ADELI, Hojjat. Measuring Research Journals. *Computer-Aided Civil and Infrastructure Engineering*, 2007, vol. 2, no. 1, p. 2. Prieiga per internetą: <doi: 10.1111/j.1467-8667.2007.00464.x>.
 2. ATKOČIUNIENĖ, Zenona. Mokslo komunikacija: Lietuvos valstybės remiamų mokslinių žurnalų redaktorių požiūris. Iš *Mokslotyriminiai tyrimai informacijos ir žinių kontekste*: [CD-ROM]. Vilnius, 2009. [9 p.].
 3. ATKOČIUNIENĖ, Zenona. Mokslo komunikacija: Lietuvos mokslo žurnalai mokslo komunikacijos kaitos požiūriu. *Informacijos mokslai*, 2009, t. 49, p. 70–83.
 4. BROWN, Laura; GRIFFITHS, Rebecca J.; RASCOFF, Matthew; GUTHRIE, Kevin. *University Publishing in a Digital Age*: Ithaka report, 2007. 69 p. Prieiga per internetą: <doi: 10.18665/sr.22345>.
 5. *Dėl švietimo ir mokslo ministro 2010 m. liepos 10 d. įsakymo Nr. V-1128 „Dėl Mokslo ir studijų institucijų mokslo (meno) darbų vertinimo metodikos“ pakeitimo* [interaktyvus]. 2015 [žiūrėta 2015 m. gegužės 15 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d2944660ad2711e4b1d79f4bef60993c>.
 6. KAUNAS, Domas; PETRAUSKAS, Rimvydas. Lietuvos mokslų akademijos vykdyto projekto *Periodinių mokslo leidinių leidyba 2011–2014 m.* patirtis [interaktyvus]. Pranešimas konferencijai *Nacionaliniai mokslo žurnalai: kiekybė ir kokybė*. 2015 [žiūrėta 2015 m. vasario 7 d.]. Prieiga per internetą: <http://serials.lt/lma-vykdyto-projekto-2011-2014-patirtis/>.
 7. *Lietuvos akademinė e. biblioteka eLABa* [interaktyvus]. 2014 [žiūrėta 2015 m. kovo 21 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.labt.lt/Projektai/eLABa/>.
 8. *Lietuvos elektroninė akademinė biblioteka*. 2015 [žiūrėta 2015 m. kovo 21 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.elaba.lt/elaba-portal/>.
 9. *Lietuvos elektroninė periodika*. 2015 [žiūrėta 2015 m. kovo 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://eperiodika.lt/index.php?id=moksl>.
 10. *Lituanistika*. 2013 [žiūrėta 2015 m. gegužės 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.lituanistikadb.lt/lt/apie-duomenu-baze.html>.
- 18 MORRIS, Sally. *The Handbook of Journal Publishing*. Cambridge, 2013, p. 160.

11. MACEVIČIŪTĖ, Elena. Šiuolaikiniai mokslo serialiniai leidiniai: struktūra ir funkcijos. *Knygotyra*, 2000, t. 36, p. 212–219.
12. MASEVIČIŪTĖ, Kristina. MOSTA: Nacionaliniai mokslų žurnalai Lietuvos universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinės veiklos palyginamojo tyrimo kontekste [interaktyvus]. Pranešimas konferencijai *Nacionaliniai mokslo žurnalai: kiekybė ir kokybė*. 2015 [žiūrėta 2015 m. kovo 7 d.]. Prieiga per internetą: <http://serials.lt/wp-content/uploads/2015/03/Maseviciute_MOSTA_Vilnius20150318.pdf>.
13. MASKELIŪNAS, Saulius. Lietuvos mokslo produkcijos vertinimo įtaka Lietuvos mokslo žurnalų leidybai. *Mokslo ir technikos raida*, 2011, t. 3, nr. 2, p. 129–138.
14. Mokslo žurnalai. Iš *Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka*. 2015 [žiūrėta 2015 m. gegužės 15 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.mab.lt/lt/istekliai-internete/mokslo-zurnalai>>.
15. MORRIS, Sally. *The Handbook of Journal Publishing*. Cambridge; New York [N.Y.]: Cambridge University Press, 2013. xii, 467 p.: iliustr. ISBN 9781107020856.
16. NASH-STEWARD, Charlotte E.; KRUESI, Lisa M.; DEL MAR, Chris B. Does Bradford's Law of Scattering Predict the Size of the Literature in Cochrane Reviews? *Journal of the Medical Library Association*, 2012, vol. 100, no. 2, p. 135–138. Prieiga per internetą: <[doi:10.3163/1536-5050.100.2.013](https://doi.org/10.3163/1536-5050.100.2.013)>.
17. ORTELBACH, B.; SCHULZ, S.; HAGENHOFF, S. Journal Prices Revisited: A Regression Analysis of Prices in the Scholarly Journal Market. *Serials Review*, 2008, vol. 34, no. 3, p. 190–198. Prieiga per internetą: <[doi:10.1016/j.serrev.2008.06.010](https://doi.org/10.1016/j.serrev.2008.06.010)>.
18. PAUŽA, Dainius; PETRAUSKAITĖ, Rūta. Lietuvos mokslo žurnalai: kiekybė ir kokybė [interaktyvus]. Pranešimas konferencijai *Nacionaliniai mokslo žurnalai: kiekybė ir kokybė*. 2015 [žiūrėta 2015 m. spalio 7 d.]. Prieiga per internetą: <http://serials.lt/wpcontent/uploads/2015/03/Pauza_Petrauskaite_Lietuvos_mokslo_zurnalai_Vilnius20150318.pdf>.
19. SANDSTROM, Ulf. National Science Journals: Jumpstarters or Dead-end Street [interaktyvus]. Pranešimas konferencijai *Nacionaliniai mokslo žurnalai: kiekybė ir kokybė*. 2015 [žiūrėta 2015 m. sausio 17 d.]. Prieiga per internetą: <http://serials.lt/wp-content/uploads/2015/03/Ulf_Sandstrom_National_Science_Journals_Vilnius_20150318.pdf>.
20. *Scimago Journal & Country Rank* [interaktyvus]. 2015 [žiūrėta 2015 m. gegužės 1 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.scimagojr.com/>>.
21. STRIOGIENĖ, Aurelija. Vilniaus Gedimino technikos universiteto mokslo žurnalai 1995–2010 m. *Mokslo ir technikos raida*, 2011, t. 3, nr. 2, p. 179–190.
22. ŠTREIMIKIS, Antanas; ŽURAUSKAS, Stanislovas; ŽALYS, Albertas; KUČIUKAS, Vilius; TARGAMADŽĖ, Aleksandras. Lietuvos akademinė e. biblioteka (eLABa). *Informacijos mokslai*, 2007, nr. 40, p. 9–24.
23. THOMPSON, John B. *Books in the Digital Age: the Transformation of Academic and Higher Education Publishing in Britain and the United States*. Cambridge and Malden, MA: Polity, 2005. 468 p. ISBN 074563478X.
24. VALANČIŪTĖ, Giedrė; VIŠOCKAITĖ, Greta. Autoriams keliamų reikalavimų Lietuvos mokslo žurnaluose turinio analizė. *Ekonomikos ir vadybos aktualijos*, 2011, p. 815–821.
25. *Web of Science* [interaktyvus]. 2015 [žiūrėta 2015 m. gegužės 11 d.]. Prieiga per internetą: <<http://wokinfo.com/citationconnection/>>.

Summary

The aim of the article is to identify the factors that determine the quality of scientific periodicals published in higher education institutions of Lithuania based on formal scientific evaluation criteria. In order to achieve this goal, the following objectives have been identified: analyzing the characteristics of scientific periodicals published in higher education institutions and conducting a study to identify the factors that determine the quality of scientific periodicals based on formal evaluation criteria for scientific periodicals.

A quantitative study of Lithuanian higher education institutions scientific periodicals shows that most of the periodicals are published in PDF format and provide open access. A quarter of the scientific periodicals are valued in *Web of Science* and *Scopus* databases. It is important to note that the main problems for publishing such scientific periodicals are related to the websites of inadequate quality. The empirical study, based on interviews conducted with eleven Editors in Chief of the scientific periodicals, has disclosed that a publishing house has a fundamental role for the quality of scientific periodicals. The quality of scientific periodicals is influenced by a sufficient numbers of human resources, applicable managerial, technical and promotional solutions. Secondly, the research results reveal that, even though business-related decisions effect the quality of scientific periodicals, an approach to scientific periodicals publishing as a commercial activity is still unacceptable.

In conclusion, it should be stated that the main goal of scientific periodicals of Lithuania, based on national and international science evaluation criteria, is to get included in *Web of Science* and *Scopus* databases. For this reason, the editors are looking for opportunities to improve the content of the journals as well as make the publications more visible online. Judging by the efforts made by the management and the current number of scientific periodicals in Lithuania, it can be assumed that the number of formally evaluated scientific journals will increase in the future.

Įteikta 2016 m. balandžio 23 d.

Priimta 2016 m. liepos 21 d.